

**PROSTA
VODI
POT K
NAPREDKU**

ŽELEZNIČAR

□□ Glasilo slovenskih železniških nastavljenecv □□

Uredništvo
se nahaja v Trstu ulica
Boschetto, 5 - Telefon 1570.

Upravištvo
Dunaj V. Zentagasse 5.

Izhaja v Trstu 1 in 15 vsaki mesec

Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina za celo leto

9.40 K.

za pol leta 4.70 K.

Pozamezna štev. 18 vin.

Slovenski železničarji!

Kakor vidite, cenjeni čitalci, napredujemo. Pred dobrim letom smo stopili v javnost, da podučujemo železničarje slovenske narodnosti, v njihovem materinem jeziku, o vsem, kar jim je potreba vedeti v njihovem gospodarskem boju, za boljšo bodočnost, in da jim poročamo na razumljiv način, koristi, ki so si jih pridobili potom svoje organizacije. V nekakem dvomu smo bili, ko smo storili ta korak. Mogli smo pač računati na znatno število organiziranih železničarjev slovenske narodnosti, bali smo se pa, da se oni ne odzovejo naročilu na našega »Železničarja«, češ, saj imam »Eisenbahner-ja« iz katerega zvem vse, ker je razven strokovno glasilo za železniške uslužbence nemške narodnosti, ob enem tudi centralno glasilo vseh avstrijskih železničarjev. Ta naš dvom se vendar ni uresničil. Priglasilo se je toliko članov za naše glasilo, da nismo le vstrajali skozi eno leto, nego smo napredovali tako, da danes po kratki dobi jednega leta, stopamo pred Vas še v večji in okusnejši obliki, na katero moremo biti v resnici ponosni.

Centrala Splošnega pravovarstvenega in strokovnega društva je vpoštevala pri tožbo tržaškega železničarskega tajništva, češ, da je naše slovensko strokovno glasilo premajhno in da ne zadostuje nikakor več potrebam slovenskih železničarjev ter nam je dovolila izdajati ne sicer po trikrat na mesec, kakor bi bilo želeti, pač po dvakrat na mesec, kakor do sedaj, a v večji obliki, da, v potrebi moremo izdati list tudi na 10 straneh.

Pri tem važnem koraku pa moramo naše slovenske železničarje pač na nekaj opozoriti, kar oni v resnici premalo vpoštevajo in cenijo. Socialno-demokratska stranka je res stranka, ki se ima v prvi vrsti pečati s gospodarskimi vprašanji in gledati nato, da proletarijat dospe do gmotnega blagostanja. Socialno-demokratska stranka pa ima v svojem programu tudi načrt rešiti povoljno jezikovna vprašanja vseh narodov in se pri tem vprašanju postavlja na stališče enakopravnosti to je na princip: vsakemu svoje.

Cenjeni slovenski železničarji! S tem, da Vam je centrala, ki zastopa vse avstrijske železničarje, privolila, imeti strokovno glasilo v materinščini, je izvršila le svojo dolžnost, dati Vam sredstev, da se podučite lažje in bolje o svojih stanskih razmerah nego ste mogli storiti s pomočjo strokovnih glasil, pisanih v jeziku, ki Vam ni sicer tuj, ali nikakor ne domač.

Ko je centrala vršila svojo dolžnost, pa je seveda ob enem mislila na Vas,

železničarje same, da tudi Vi storite od svoje strani to, kar ste v tem slučaju dolžni storiti. Naj ne misli morda kdo da ni več socialni-demokrat, če pove svojemu tovarišu druge narodnosti, da je Slovenec. S tem, da spoštujemo svojo narodnost, jo cenimo, se nismo dotaknili niti najmanje socialno-demokratskega narodnostnega programa. Dá, ravno nasprotno, ravnali bi proti njemu, ker s tem zapostavljanjem materinskega jezika bi delali takorekoč sami propagando za uničenje svojega naroda, čemur pa ravno naš socialno-demokratski program nasprotuje. Kdor ceni in spoštuje svojo narodnost, ta spoštuje tudi kulturna sredstva, ki narodnost gojé. Mej ta sredstva pa moramo šteti v prvi vrsti časopisje bodisi strokovno, ali pa politično. Ako zapostavljamo slovensko socialno-demokratsko časopisje, ne zapostavljamo sebe samo kot člane internacionalne svetovne socialno-demokratske stranke, nego se zapostavljamo tudi kot člane naroda, ki ima po načrtih socialno-demokratske stranke nekdanji živeti samostojno kulturno-narodno življenje.

Vaša dolžnost je torej, slovenski železničarji, da si naročite strokovno glasilo, pisano, v Vaši materinščini, da si naročite »Železničarja«. In Vaša dolžnost je tudi da poročila ki zadevajo Vas, objavljate najprej v tem svojem glasilu. Le na ta način bomo mogli napredovati in se z listom povspeti na ono višino, na kateri bode odgovarjal popolnoma Vašim potrebam. Naj se ne izgovarja nikdo s tem, da iz nemškega »Eisenbahner-ja« več izvé. To je domišljija, ker vidi več papirja pred seboj. Vprašali bi Vas, slovenske železničarje, kdo izmed Vas se vendar zanima za potankosti na železnicah v severnem zapadnem ali vzhodnem delu naše Avstrije in kdo izmed Vas čita različne dopise o osebnostih iz najoddaljenjih postaj avstrijskih železnic! Gotovo le prav redkokedo, morebiti oni, kateremu so osebe dobro poznane, ker je kedaj z njimi skupaj služboval. »Eisenbahner« mora poročati o vsem, ker je centralno glasilo, »Železničar« pa, ki je namenjen le železniškim uslužbencem slovenske narodnosti, pa more marsikaj izpustiti ali pa le prav na kratko, omeniti, kar čitalca bolj zadovolji nego da mora iskati jedva še-le v dolgih zanj ne važnih člankih nemškega »Eisenbahner-ja«. Torej, slovenski železničarji, zavedite se tudi svoje kulturne dolžnosti! Vsak, kdor je bil do sedaj naročen na nemškega »Eisenbahner-ja«, naj naroči takoj »Železničarja«. Naj ne misli, da s tem morebiti oškoduje nemško strokovno glasilo; malo številce slovenskih železničarjev pri 45.000 naročnikih nemškega »Eisenbahner-ja« takorekoč niti ne pride v poštev. Nasprotno pa vsak posamezni član, kot naročnik

»Železničar-ja«, pripomore mnogo k našemu narodno kulturnemu napredku.

Parola vsem slovenskim železničarjem bodi:

Naročimo »Železničarja« širimo ga in sodelujmo za njega procvit!

Državna konferenca

kurjačev vseh avstrijskih železnic

V ponedjelenk dne 24. maja t. l. se je vršila v delavskem domu, v 10. okraju na Dunaju, državna konferenca kurjačev vseh avstrijskih železnic. Bilo je navzočih 74 delegatov iz 65 krajevnih skupin, oziroma kučilnic. Razun teh sta bila navzoča še dva zastopnika zahodno-galicijskega društva kurjačev. Centrala je odposlala sodr. Schwaba, Adolfa Müllerja in Somitscha, praško tajništvo pa sodr. Brodeckyja; od personalne komisije je prisustvoval sodr. Smejkal. Obravnavalo se je o sledečih treh točkah:

1. Položaj, zahteve in želje kurjaškega osebja vseh železnic.
2. Organizacija, agitacija in zavzemanje stališča napram nameravanemu ustanovljenju posebnega kurjaškega društva od strani nasprotnikov naše organizacije.
3. Eventualnosti.

Predsednik centrale, sodrug Schwab otvori zborovanje s prisrčnim nagovorom, ter podeli besedo sodrugu Müllerju, ki obširno poroča v prvih dveh točkah dnevnega reda, kar se je sprejelo z burnim odobravanjem.

V podrobni debati se je posebno živahno razpravljalo o žalostnem položaju kurjačev, kakor tudi o škodljivosti separatističnih organizacij. Sprejeli sta se sledeči resoluciji:

1. Resolucija:

Dne 24. maja l. 1909 v delavskem domu na Dunaju mnogobrojno zbrani odposlanci kurjačev vseh avstrijskih železnic sklepajo z ozirom na položaj te kategorije, ki je v kljub v teku zadnjih let s pomočjo organizacije pridobljenim priboljškom, posebno pa vsled vstrajajoče in vedno naraščajoče draginje življa in drugih potrebosti, kakor tudi stanovanj še vedno prav žalosten, ter nujne pomoči izredno potreben, prositi centralo splošnega pravovarstvenega in strokovnega društva za Avstrijo, delovati na to, da se čimprej izvedejo že personalnim komisijam in delavskim odborom predložene in vsprejete želje kurjačev vseh avstrijskih železnic in sicer:

Kar se tiče najmanjše plače, naj znaša ista po tri krone; pri južni železnici naj se uvrste kurjači v plačilni razred A obstoječega plačilnega reda.

Definitivno nastavljenje po dveletni kurjaški službi in po prestanih izkušnjah ki so za to službo predpisane. Povsod, kjer ni bil stabiliziran noben kurjač od leta 1897 pa do 1907, naj se vračunajo tri provizorična leta.

Da se izvede, čimprej mogoče že lansko leto od železniškega ministerstva kurjačem obljubljenim izboljšanje avtomatike, kakor tudi drugi priboljški za vse državne kakor tudi zasebne železnice. Zahteva se:

Zvišanje končne plače na 1800 kron; napredovalni roki naj se določijo na dve leti.

Starejšim uslužbencem naj se podeli v svrhu enakomernosti izredno napredovanje ker bi drugače za mlajšimi tovariši zaostali, in sicer na sledeči način:

Vsem kurjačem, ki so se nastavili 1. januarja 1905, ali pa že prej, naj se skrajša naslednji normalni rok napredovanja za pol leta, tistim ki so se nastavili leta 1900 ali prej, za celo leto, tem ki so se nastavili leta 1895 ali prej, v dveh naslednjih rokih, v vsakem po eno leto, in končno tem, ki so bili nastavljeni leta 1890 ali že prej, v treh naslednjih rokih, v vsakem po eno leto.

Vreditev razdeljevanja obleke naj se vrši na sledeči način:

Podeli naj se:

3 platnene obleke vsako leto;

1 kratek kožuh vsaki dve leti;

1 kratko sukнено sukno vsaki dve leti;

1 kapo iz kožuhovine vsako leto;

1 službeno kapo vsako leto;

1 sukнено bluzo vsako leto.

Ta obleka naj se da tudi onim kurjačem, ki še niso nastavljeni.

Zastopanje kurjačev pri vreditvi službenega reda.

Skrajšanje povprečnega izvrševanja službe lokomotivnega osebja od 11 na 9 ur.

Vpeljava 12 urne službe, kateri naj sledi 24-urni čas počitka in to za vse lokomotivno osebje, ki ima rezervno službo, kakor tudi za nadkurjače.

Privoljenje, oziroma podelitev dopusta vsem kurjačem po službenih letih kakor sledi:

do 10 let 10 dni,

čez 10 do 15 let 14 dni,

> 15 > 20 > 20 >

> 20 let naprej pa 28 dni.

Podelitev primerne službe, kakor službe nadkurjača in strežnika sesalk onim kurjačem, ki so v službi onemogli.

Zvišanje vozninskega zaslužka kurjačem c. kr. državne železnice do 65 odstotkov vozninskega zaslužka strojevodij brez prikrajšenja na njih zaslužku. Podelitev kilometerske doklade in raportnih knjig vsem kurjačem.

Podelitev gotove odškodnine mesečnih 30 kron nadkurjačem kot nadomestilo za izostalo kilometersko doklado brez ozira na nočno doklado.

Zvišanje vzdrževalne premije lokomotivnim kurjačem od 10 na 20 odstotkov.

Zaračunanje poldrugokratne službene dobe z jedno petinskim dodatkom za lokomotivne kurjače.

Kurjači, ki opravljajo vožno službo, naj se oproste snajenja lokomotiv; za to delo naj se nastavijo posebni kurilniški delavci.

Zaupniki se imajo pripoznati od strani predpostavljenih službenih mest.

2. Resolucija:

V zadnjem času se nekateri strojevodje trudijo ustanoviti posebna društva kurjačev, kakor Državno društvo kurjačev na Dunaju, Deželno društvo v Pragi itd.

Dne 24. maja na Dunaju zbrana konferenca kurjačev vseh avstrijskih železnic nasproti temu stremljenju posameznih tovarišev daje sledečo izjavo:

Vstanovljenje posebnega društva kurjačev, škoduje posebno v sedanjem položaju splošnemu stremljenju kurjačev, ki se ima pokazati v najkrajšem času v kurjačih vseh avstrijskih železnic.

Državna konferenca svari tedaj pred takim nepremišljenim ravnanjem posameznih tovarišev, ter jih poziva, naj svojo moč, ki bi jo sicer potratili v lastno škodo, rajši uporabijo za razvoj v prid enotne organizacije vsega osebja.

Razprševanje organizacije v posebna društva je nastalo v vrstah zagriženih sovražnikov železničarske organizacije in že iz tega vzroka ne more roditi kaj dobrega za kurjače.

Kakor so zamogle druge kategorije železničarjev z lastnim delom v enotni organizaciji doseči mnogo lepih uspehov, katerih so bili deležni tudi kurjači, morajo biti pričarani tudi kurjači, da njih moč koristijo le v enotni organizaciji njihovim željam in zahtevam.

To posebno stremljenje, in v zvezi s tem stremljenjem izstop iz mogočne enotne organizacije železničarjev je težko, oškodovanje kurjačev in se mora najostreje obsojati.

V smislu dosedaj pridobljenega prepričanja, da je v bojih organiziranih železničarjev edino le sloga trdna podlaga zmagnosnega napredka v socialnem stremljenju železničarjev, svari državna konferenca kurjačev v zadnjem trenutku pred vstanavljanjem posebnih takih društev, ter poziva vse kurjače na delo v enotni železničarski organizaciji, ki zamore edina zagotoviti izpolnitev zahtev in želj kurjačev vseh železnic.

Konečno konferenca izrečno izjavlja v smislu predloga tržaških kurjačev, da se izreče centrali splošnega pravovarstvenega in strokovnega društva in vsem zaupnikom organizacije popolno zaupanje za dosedanje delovanje v korist kurjačev. Zbrani odposlanci se obvežejo, z marljivim sodelovanjem med svojimi tovariši, skrbeti za okrepitve enotne organizacije, kakor tudi za to, da bode imelo stremljenje organizacije po izboljšanju položaja kurjaškega osebja, močno zaslobo. V to svrhu smatra konferenca kot nujno potrebo, da se sistem zaupnikov spopolni, kakor pri drugih kategorijah, na sledeči način: V vseh kurilnicah naj se imenujejo zaupni možje; ravno tako naj se izvolijo zaupni možje v vsakem ravnateljskem okraju, in sicer ob sedežu personalne komisije ter ravnateljsko-delavskih odborov. Lokalni zaupniki morajo ostati v vedni zvezi z njihovimi krajevnimi skupinami, kakor tudi z ravnateljskimi zaupniki, ter morajo lokalni in ravnateljski zaupniki, če že ne deluje en član personalne komisije in delavskega odbora kot dopisovalni član, delovati vzajemno z vodstvom krajevnih skupin kot dopisovalni zaupniki. Prej nego se predloži predlagajo personalnim komisijam in delavskim odborom raznih železnic in ravnateljstev, se isti morajo predložiti centrali, da jih odobri in to v svrhu enotnega nastopanja. Volitve zaupnikov naj se vrše, čimprej mogoče, ter naj se imena in naslovi izvoljenih zaupnikov naznanijo centrali.

Konferenca se je začela ob 1/2 10 uri predpoldne ter je končala ob 6. uri zvečer.

Osodepolni dan.

(Spisal F. S. Milovan.)

Tonček je bil ljubljenec vseh na postaji. In zakaj tudi ne; saj je bil zal dečko petih let, in se je s svojim ljubkim vedenjem vsakomur prikupil.

To je strojevodja Brankota, njegovega očeta, silno veselilo in ponosen je bil zato na svojega sinčka.

Matere Tonček ni poznal; umrla mu je, ko je bil še v zibelki. Zato pa je skrbel tembolj oče za njegovo vzgojo. Sanjal je mnogokrat o lepi bodočnosti sinovi. Da postane sin kaj več, nego je on, o tem ni dvomil, saj je bil ukaželjen in nadarjen otrok, ki je poznal pri železnici vsako stvar, ter vedel, za kaj se rabi.

Kadar očeta ni bilo doma, pazila je na dečka stara ženica Špela, ki je bila vsej vasi dobro znana kot skrbna varuhinja otrok. To je bil tudi njen edini opravke, ker za drugo delo je bila že preslaba. Oče Branko je pa tudi vedel, da je njegov sinko v dobrih rokah, in da se mu ni batil zanj.

Nekega vročega poletnega dne, ko je Špela zopet imela dečka v oskrbi, jo je premagala ustrujenost in je sladko zadremala. To priložnost je mali Tonček porabil, ter se je zmuznil iz hiše. Sel je na

postajo gledat lokomotive, ki jih je že večkrat občudoval. Ker mu je oče tuptam razlagal in kazal, kako se to ali ono naredi, je obšla dečka želja, poskusiti, če si je vse prav zapomnil. Hitro spleza na stroj, ki je bil za vožnjo pripravljen, in ker ravno ni bilo nikogar na njem, se je splazil do piščalke; ta ga je nad vse zanimala. Pritisne na vzvod, in je veselo zapiskala. Ob enem pa začne stroj puhati, ter drvi z neznanško hitrostjo iz postaje na prosto progo. Otrok se je namreč, nevedé uprl proti osodepolnemu vzvodu, ki je v trebuhu stroja čuval spečo silo. Le-ta, prosta zapora, je začela divjati naravnost proti nevihti, ki je ravno začela razsajati. V bučec grom, med švigačo bliske v grozni plohi je drvel stroj vedno dalje . . . .

Na postaji je vse zbežano. Kmalu mora priti brzovlak, in sicer po ravno istem tiru, po katerem je drvil stroj z dečkom. In ravno ta brzovlak vodi Branko, oče nesrečnega dečka. Strašanska nesreča je neizogibna.

Uradnik je brzojavno obvestil sosednjo postajo o tem, kar se je zgodilo.

Med tem je drvil stroj naprej. Prestrašene čuvajske žene so mahale z bannercer, toda vse ni nič pomagalo. Kako naj zavira mali strojevodja! Ni mu bilo mo-

goče. Njegove ročice so bile preslabe; zamogle so oprostiti pošast, a ukrotiti je niso mogle!

* * *

Na sosednji postaji se je odredilo vse potrebno za sprejem ubeglega stroja. Brzovlak je že stal na drugem tiru, kamor se je nesreči ognil. Strojevodja pa vozi z neznanško hitrostjo ubeglemu stroju nasproti. Ko ga je že od daleč zapazil, zastane mu kri, — videl je kodrasto glavo — svojega Tončka. Začne se umikati s svojim strojem, da bi polagoma vlovil drvečo pošast. Umikal se je hitro, da ne bi stroja premočno butnila drug ob drugega.

Blizu postaje trčita lokomotivi skupaj. Strojevodja je zaprl paro na svoji lokomotivi ter je splezal na drugo, da ukroti zdvijano pošast. Ko se mu to po veliki nevarnosti posreči, pogleda za dečkom. Ni ga bilo nikjer . . . . Groza ga obide in zgrudi se nezavesten. Dečka so našli pozneje mrtvega ob progi.

* * *

Čez nekaj mesecev je prihajal v domačo vas osivel, pohabljen mož, ter vedno govoril sam seboj: „O, da, gotovo bode Tonček še kaj več nego sem jaz; o čisto gotovo“ . . . . Bil je naš znanec. Nesreča mu je zmešala pamet.

Poročilo o letošnjem občnem zboru centrale.

(Konec).

Sodr. **Kopač**, tajnik južnih pokrajin s sedežem v Trstu je podal prav potanjkovo poročilo o delovanju tajništva in je konstatiral, da je v njegovem področju število članov porastlo. Izrazil je željo, da bi se strokovno glasilo »Železničar« izdajalo po trikrat na mesec mesto samo dvakrat in da bi se pomnožilo delavne moči v tajništvu. Zatrjeval je tudi, da je tajništvo v Trstu za svoje člane pridobilo gospodarskih interesov in da je beležiti v njih korist tudi organizatoričnih interesov. Zatrđil je končno, da se tajništvu gotovo posreči tudi za naprej dvigniti organizacijo in jo spopolniti. (Odobranje.)

Mouka, (tajnik v Brnu) poroča o uspešnem delovanju tajništva.

Poslanec **Müller**, (upravitelj) predloži samo tiskano poročilo, o katerem pa z ozirom na kratko odmerjeni čas ne razpravlja. (Pritrjevanje.)

Lill, (urednik „Eisenbahner-ja“) omenja, da bode treba list razširiti na 16 strani, ker je z dvanajstimi že premajhen. Ker je glavna naloga lista razširjati zavednost morajo se radi tega notice, ki niso splošnega pomena opuščati ali pa skrajšane objaviti. Prostora se tudi s tem lahko mnogo prihrani, da poročila o zborovanjih, ki nimajo splošnega pomena, ali izostanejo ali se pa samo važnejše točke na kratko navedejo. Zaupniki naj toraj delujejo v tem smislu, da bodo dopisovalci razločevali bistveno od nebistvenega.

Ebel, (urednik lista „Železnični zržiženec“), poroča v českem jeziku o českem strokovnem glasilu.

Feldmann (Krakov), poroča v poljskem jeziku o svojem poljskem strokovnem listu.

Tem poročilom sledeče debate so se vdeležili sodrugi: **Höchtl** (Znojmo), **Kraus** (Falkenau), **Holzthaler**, **Haltinger** (Linz), **Schiller** (Aussig), **Černý** (Brno), **Jungmans** (Dunaj), **Paul** (Schreckenstein), **Daniček** (Prerau), **Schneider** (Oberleutensdorf), **Schiller** (Bodenbach), **Trübenbach** (Dunaj), poslanec **Müller** (Dunaj), **Knöchl** (Česka lipa), **Chvojka** (Dunaj), **Marek** in **Pesendorfer** (Studenzen).

Z ozirom na vnanje nepovoljno, da, celo sovražno postopanje funkcionarjev krajevnih skupin, v koaliciji se nahajajočih društev nasproti našemu strokovnemu društvu, so se govorniki enoglasno izrekli nasproti temu nastopanju ter izrazili željo, da centrala temu nasproti odločno protestira. V zaprečenju fluktuacije se je odobrilo poučno delovanje v listih, zborovanjih in knjižnicah, ter se priporočalo pobiranje doneskov po hišah.

Sodrugi **Tomschik** konstatira, da je letošnji razgovor na precej višji stopinji nego prejšnja leta, posebno ker je stvaren in ne oseben. Nato razloži stališče centrale v koaliciji ter omenja, da centrala pozna in uvažuje, proti koaliciji navedene argumente, ter da je bila koalicija radi gospodarstvenih bojev potrebna, ker se je s tem ukrepilo stališče organizacije. Centrala bode delovala, da se koalicijsko vprašanje pojasni, ter je sploh proti temu, da se v pojedinih krajevnih skupinah prirejajo koalicijski komiteji. Govornik priporoča k tej točki stavljene predloge (izstop iz koalicije, prireditve državnih konferenc, plačevanje poročevalcev v posebnih slučajih tudi brez posebnega naznanila na centralo in končno poziv, da med železničarji laškega jezika živahneje agitira), prepustiti centralnemu vodstvu da le to sklepa o njih, kar so zborovalci tudi odobraval in sprejeli.

Na predlog kontrolne komisije in kontrole v Pragi, je bil podeljen absolutorij centralnemu vodstvu in praškemu komiteju.

Poročevalec k 3. točki, sodr. poslanec **Tomschik** poroča natančno o gibanju v letih 1905 in 1905 in 1907, o nepovoljni izvršitvi danih obljub pri državnih kakor tudi pri zasebnih železnicah, o uvrstitvi podržavljenih zasebnih železnic v norme državnih železnic ter omenja, da vsled zavlačevanja pri izvedenju obljubljenih priboljškov, doseženi uspehi na vrednosti mnogo izgube. Ljudje postanejo nezaupni in nezadovoljni in deputacije slede druga za drugo. Poročevalec izvaja nadalje, da bode meseca maja t. l. pri c. kr. državnih železnicah sklicala zborovanje centralna personalna komisija, na katerem izreče svoje mnenje o novi avtomatiki itd. in pove nadalje, da se osnujejo v področju posameznih ravnateljstev, ki bodo pri

določevanju mezdnih tarifov

imeli svojo besedo.

Razdelitev znanih treh milijonov za delavce, se vrši ob sodelovanju ravnateljskega odbora. Volitev delavskih odborov ter njih sklicanje k zasedanju se vrši v kratkem. Nadalje govori poročevalec o prašanju stabiliziranja delavcev in opominja k potrpežljivosti, dokler ne bodo vsa ta velika dela izvedena; prosi tudi, da se organizacijo okrepljuje s poučevanjem udov in jo pripravlja na predstoječe boje. Bilanca vsega gibanja so uspehi, ki jih mora vsakdo pripoznati; centrala je gotovo svojo dolžnost izpolnila in jo bode vestno izpolnjevala tudi za naprej. (Pritrjevanje.)

Sodrugi **Weigl** poroča k izpopolnitvi poročevanja sodr. **Tomschik-a**. O zagotovljenih, priboljških uslužbencem južne železnice, ki jih je bilo mogoče doseči brez posebnega boja, kar je pripoznanja vredno. Med drugim omenja, da bodo delavski odbori uvedeni tudi pri južni železnici in svari pred premnogimi intervencijami, ki bi provzročile nezaupnost, kakor tudi pred stavljenjem prevelikih zahtev. (Odobranje.)

Nato se je vršila razprava 2. točke dnevnega reda. Sodrugi **Beck** (Jedlesee) kot predsednik volilnega komiteja, poroča, da dosedanji predsednik sodrugi **Grüll** z ozirom na stanje svojega zdravja ne more več sprejeti zopetne izvolitve. K izvolitvi novega predsednika predlaga v imenu volilnega komiteja sodrugi **Schwab** (Sev. zap. žel.)

Po daljši debati je bil sodr. **Schwab** z veliko večino tudi izvoljen in je prevzel mesto predsednika. Na to so se na predlog volilnega komiteja izvolili enoglasno še sledeči funkcionarji:

Kot odborniki: **Ivan Hartmann**, **Josip Wabitsch**, **Konstatin Kneidinger**, **Franz Hartenthaler**, **Josip Sommerfeld** za c. kr. državne železnice; **Adolf Trübenbach**, **Rudolf Weigl** za južno železnico; **Karol Wanya**, **Alois Bukowsky** za drž. žel. družbo; **Josip Garon**, **Eberhard Heider** za c. k. sev. žel.; **Josip Tillhon**, **Josip Schuster** za sev. zap. žel.; **Rudolf Müller** za žel. Dunaj-Aspang in **Viljem Brodecki** za praško tajništvo.

Za kontrolno komisijo:

Ivan Marek, (c. kr. drž. žel.), **Anton Werkerka** (južn. žel.), **Adolf Krause** (drž. žel. dr.) **Franz Graml** (c. kr. sev. žel.) in **Franz Sowa** (sev. zap. žel.)

Kot namestniki: **Ivan Jilke**, **Josip Diebler**, **Josip Buchar**.

Sodr. **Kollegger** je na to predlagal, da se izvoli provincijalna kontrola treh mož sestavljena po posameznih deželah ki naj bi periodično revidirala centralne posle. Ta predlog je bil tudi sprejet in so bili izvoljeni sledeči sodrugi: **Schiller**, **Aussig** (Česko), **Kollegger**, **Gradec** (stajersko, sploh

alpske dežele), **Klučka**, **Krakov** (Galicijska). Na vsaki dve leti se imajo v tej kontroli izvršiti spremenbe članov, tako, da pridejo v zastopstvo polagoma vse dežele.

Sodrugi **Toff** je predložil kandidatno listo za praški upravni komitej in za tamojšnje kontrolo. Lista je bila enoglasno sprejeta.

Na predlog sodruga **Schillerja** (Bodenbach) so se zborovalci zahvalili odhajajočemu sodr. **Grüllu** za njegovo zaslužno delovanje v organizaciji in so v znamenje zahvale vstali se svojih sedežev.

Novo društveno vodstvo se je na seji centralnega odbora dne 27. aprila 1909. takole konstituiralo: **Josip Wabitsch**, predsednik; **Alois Bukowski**, namestnik; **Rudolf Weigl**, zapisnikar, **Konstatin Kneidinger**, namestnik; **Josip Schuster**, blagajnik.

Po tej volitvi je predsednik podelil besedo sodr. **Tomschiku**, da poroča k 4. točki dnevnega reda.

Govornik je razpravljal o zgodovini, o izkušnjah in uspehih o priliki podržavljenja železnic. Nadalje o parlamentarni intervenciji socialno-demokratske frakcije, vsled katere je že o priliki podržavljenja cesar Ferdinandove sev. žel. bila vsprejeta zakonska določba ki je odredila, da vsled podržavljenja noben uslužbenec ne sme biti oškodovan. Zagotavljal je, da noben uslužbenec državnih železnic ne bode oškodovan, ker omenjene zakonske določbe pridejo v poštev tudi pri vseh drugih podržavljenih železnicah. Ozigosal je nadalje tudi postopanje meščanskih strank v parlamentu pri razpravah glede podržavljenja železnic.

Tudi zboljšanja, katera so se dosegla v zadnjem času pri c. kr. državnih železnicah glede doklad pridejo v korist uslužbencem podržavljenih železnic, in to, po izjavi železniškega ministerstva od 1. julija 1909 naprej.

Zboljšanja glede avtomatike pa bodo uslužbenci podržavljenih železnic žalibog deležni še le tedaj, kadar bodo uvrščeni v status državnih železnic. Uvrščenje osebja med uslužbenec c. k. državnih železnic. Uvrščenje osebja med uslužbenec c. kr. državnih železnic se bode izvršilo čim prej, tako, da bode isto s 1. januarjem 1910 že izvedeno; pri tem uvrščenju bodo sodelovale tudi personalne komisije. Socialno-demokratski državnozbornski poslanci in organizacija so ukrenili vse potrebno v interesu osebja podržavljenih železnic, ali v državnem zboru jim ni bilo mogoče vsega izvesti.

Govornik je nadalje opozarjal na demagogijo nacjonalcev ter je pozivljaj zborovalce, da delujejo potom shodov za izobrazbo železničarjev in na ta način nastopajo proti demagoškimi frazami nacjonalcev in krščanskih socialcev.

K točki 3. in 4. dnevnega reda so govorili sodrugi: **Beck**, **Dunaj**, **Kubiczek**, **Prerava**, **Blaha** **Komotav**, **Feldmann** **Krakov**, **Somitsch**, **Dunaj**, **Jakl**, **Teichstadt**, **Kupnik**, **Rausnice**, **Krones**, **Černý** **Brno**.

Vsi govorniki so se pritoževali, da je realiziranje koncesij počasno in pomakljivo in da je vsled tega nezadovoljnost med železničarji razumljiva. Vrhutega se koncesije poskušajo napačno interpretirati, tako, da se vidi povsod namen, škodovati železničarjem na vseh straneh. Delavniški in kurilniški delavci menijo sklicati državno konferenco za vse železničarje, na kateri naj bi se vredil jadnoten sistem v svrhu enakomernega postopanja v vseh zahtevah.

Konečno se je tudi opozarjalo na delavce, češ da je treba nekoliko več skrbeti za njih položaj in se za njihove interese sploh malo bolj brigati, nego se je to godilo do sedaj.

Zaključno besedo je imel pri tem sodr. **Tomschik** ki je po sklepu svojih

izvajanj predložil k točki 2., 3. in 4. dnevnega reda več predlogov, in sicer: da se centrala pozove, da nastopi z vso odločnostjo proti napačnim interpretacijam doseženih koncesij in se z vsem trudom oprime, da se dane koncesije čimpreje izvedejo.

Nadalje je predlagal, da se čimpreje skliče konferenca izvoljenih članov personalne komisije Česke severne železnice in zaupnikov buschtierhadske železnice, in konečno, da se *zdupnikom* podržavljenih železnic naroči, da prijavijo centrali vse difference glede mezd, plač in drugih dohodkov.

Govornik je izrazil željo, da o teh predlogih sklepa občni zbor, dočim je bil mnenja, da se vsi drugi predlogi odstopijo centrali, da jih ona reši. Temu Tomšikovemu predlogu se je popolnoma ugodilo.

K 5. točki dnevnega reda povzame besedo sodrug poslanec Müller, ter izvaja med drugim o socialnem zavarovanju, da je zločin na pravice železničarjev, proti kateremu je najodločneje protestirati, ter njega izvedenje zabraniti z vsemi pripomočki. Železničarji so oškodavani v socialnem zavarovanju posebno na ta način, da med tem, ko so dosedaj dobivali provizijo in nezgodno rento neodvisno drugo od druge, bodo dobivali zanj samo diferenco do letne mezde, in to v kljub številnim odlokom višjih sodišč, ki so izjavila, da ničesar nimata provizija i nezgodna renta opraniti ena z drugo; s tem da se vpeljejo odkupnine majhnih rent, do določenih odstotkov; nadalje po izvrševanju preiskav, ki se imajo vršiti v prisotnosti samih uradnikov (torej brez prisotnosti zaupnikov); s tem, da se bodo izplačevali pogrebni stroški samo v tem slučaju, kadar ni pravica do njih zagotovljena drugod; s tem, da se *namesto paritetnega predsedništva isto razdeli na tri dele*, in sicer odpošljejo tretjino podjetniki, tretjino imenuje vlada in samo eno tretjino voli osobje v „*proporcionalnih volitvah*“; dalje vsled razdelitve polnih rent na dvanajst delov, da bi se moral ranjenec prisilno podati v bolnišnico, če le en železniški zdravnik sumi, da bi zamogel ranjenec ovirati zdravljenje, in konečno vsled tega, da pravica do dobivanja zdravljenske rente stopi v veljavo še le po preteku 13 tednov. Proti vsemu temu poslabšanju, posebno pa proti navedenim slučajem, moramo **najodločneje protestirati**.

Mi zahtevamo, da se sedanje stanje poklicne združne zavarovalnice proti nezgodam nikakor ne spremeni, in da se vse to poslabšanje zadevojoče spremembe iz dotičnega zakona brišejo; zahtevamo nadalje, da dodaj država železničarjem k njihovi proviziji državno doklado letnih 90 kron kakor drugim zavarovancem; nadalje zahtevamo da se odtegne železniškemu ministerstvu nadzorovalna pravica, ker ministerstvo ne more poslovati kot stranka in sodnik ob enem. Ako se našim zahtevam popolnoma ne ugoti, tedaj terjamo, da pride zopet v veljavo poroštveno — obvezni zakon. Če bi naši opomini nič ne pomagali, tedaj je treba vporabiti **najskrajnejša sredstva**, ker predlog ki krade železničarjem toliko pravic, ne sme nikakor postati zakon.

Govornik priporoča, da se v znamenje protesta skličejo po vsej Avstriji na en in isti dan demonstracijska zborovanja, ter da se centrala pozove prirediti v teku 8 dni peticijo, ki naj se predloži obema zbornicama. Ta peticija naj se pošlje tudi vsem krajevnim skupinam in vplačevalnicam za nabiranje podpisov, in potem naj se predloži zbornicama. (Burno odobravanje.)

Sodrug Müller priporoča nadalje sprejem predloga, naj konferenca delegirancev socialno-demokratske članice soci-

jalno-zavarovalnega odbora posebno z ozirom na to, da se je že trikrat vršilo zasedanje, pa kljub temu ni še ničesar znano, da bi se bilo kaj ukrenilo proti temu, železničarje oškodujočemu načrtu, resno opozori, da nastopijo z vsemi mogočimi sredstvi proti temu načrtu. Razen tega se izraža v resoluciji, da smatra konferenca kot najobhodnejšo potrebo, da železničarji zavzemajo stališče proti vsem določbam, ki so jim na škodo in se poprimajo vseh pripomočkov, kar jih je na razpolago, in če bi se vlada opravičenim željam železničarjev ustavljala, da delujejo z vsemi moči na to, da se železničarji izločijo iz socialnega zavarovanja. (Pritrjevanje.)

Gosp. Dr. Harpner izvaja v zanimivem govoru razvoj zavarovalnega zakonodajstva od poroštveno-obveznega zakona sem pa do sedanjega načrta ter konstatira gradualno poslabšanje te institucije za železničarje; tako so imeli železničarji po poroštveno-obveznem zakonu pravico do provizije, do odškodninske rente v slučaju izostanka sedanjega, kakor tudi, če jim izostane zaslužek v *prihodnosti* ter do odškodnine za bolečine, ne da bi morali za to kaj prispevati. Že po sedanjem zakonu odpade odškodnina za prihodnji zaslužek in odškodnina za bolečine. V ravno predloženem načrtu naj bi pa odpadla celo provizija, ter se skrajšala odškodnina za izgubljen sedanji zaslužek. To je *premišljen rop* železničarskih pravic.

Dr. Harpner izvaja nadalje skandalozno izjavo prejšnjega, krščansko-socialnega predsedništva poklicno-združne zavarovalnice proti nezgodam, ter priporoča v obrambo vporabo najskrajnejših pripomočkov. (Burno odobravanje.)

Od sodruga Müllerja priporočeni predlogi so bili sprejeti.

Točka 6. dnevnega reda je preložena za prihodnjo konferenco delegirancev.

K 7. točki poročja predsednik komisije za pregledovalne predloge, sodrug Ružička.

Sprejeli so se sledeči predlogi:

1. predlog. „V prihodnje naj se izdado tiskana letna poročila, in sicer tako, da dobi vsaka krajevna skupina vsaj nekaj iztisov.“

Iz teh poročil naj bi bilo razvidno, koliko je vsaka krajevna skupina poslala denarja centrali, podeljene podpore, subvencije in pravovarstveni slučajji. (Je že itak izvedeno.)

2. predlog. Današnja konferenca delegatov sklene, da se prihodnja volitev centralnega odbora vrši na sledeči način:

Volilni komité za postavljanje kandidatur centralnega predsednika bodi sestavljen iz predsednikov dunajskih krajevnih skupin, ki imajo predložiti kandidature občnemu zboru.

Dolžnost dunajskih krajevnih skupin je, da vsaka predlaga tri najpripravnije sodruge k izvolitvi v centralni odbor, kontrolo in nadomestno kontrolo, ter naznani njih imena, poklic in stanovanje centralnemu tajništvu.

Prvi dan voli konferenca delegatov iz svoje sredine centralno volilni komité, in sicer naj se ozira na to, da bode v tem komiteju vsaka dežela zastopana vsaj po z enim delegatu.

Centralno volilni komité postavi nato po svojem najboljšem prepričanju iz liste od dunajskih krajevnih skupin imenovanih sodrugov kandidate za centralni odbor, kontrolno komisijo in nadomestno kontrolo, brez ozira na to, v katero dunajsko krajevno skupino pozamezni kandidati spadajo. Centralno-volilni komité naj se ozira samo na zmožnost izbranih kandidatov.

Vsem dosedaj podržavljenim železnici prisodi naj se 16. južni železnici 5. železnici Dunaj-Aspang I in česki tajništvu pa I mandat. Centralno-volilni komité naj predlaga svoje sklepe zboru delegatov, oziroma občnemu zboru.

Nadalje se je z ozirom na sedanjo draginjo enoglasno sprejel predlog, po katerem naj dobe vsi nastavljeni organizacije enakomerno stanarinsko doklado letnih 240 kron, od 1. maja 1909 naprej.

Konečno se je protestiralo v ostri resoluciji proti *nezastlišenemu postopanju nasproti kurjačem* južne železnice, ki morajo snažiti lokomotive in v drugi resoluciji se zavzema stališče proti separatističnemu stremljenju nekaterih kurjačev, kakor tudi proti morebitnemu ustanovitvenju društva kurjačev, ki bi bilo zanje škodljivo.

Konferenca se je tudi spomnila izprtih mizarjev v sledeči resoluciji:

„Zbor delegatov, ki se vrši 25. 26. in 27. aprila izraža polno simpatijo z izprtimi mizarškimi pomočniki, ter jim želi najboljše uspehe v njih opravičenem boju proti oholim podjetnikom.“

Vsi drugi predlogi so se prepustili večji del centrali v rešitev, nekteri pa so se odklonili.

Po kratki besedi slovesa prejšnjega predsednika sodruga Grölla, ter po sklepnem govoru novoizvoljenega predsednika sodr. Schwaba, sta se zaključila konferenca in občni zbor v torek, 27. aprila ob 7. uri zvečer.

Dopisi

„Veliki“ shod „Narodne Delavske Organizacije“, v Ljubljani. V nedeljo dne 6. maja dopoldne se je vršil v „Mestnem domu“ shod tržaške zizimbambulske podružnice in podreptnikov slovenske takozvane liberalne stranke. Shoda se je udeležilo kakih 180 oseb mej temi večje število socialnih-demokratov. Predsedoval je neki Juvan. Prvi govornik, jurist Knaflič, predsednik goriške zizimbambule je trdil, da bodo njihove liberalne organizacije izvojevale politično in gospodarsko zamojnost slovenskega narodnega delavca. Pravi, da bode N. D. O. ustanovila svojo lastno politično stranko ter da bodo dokazali, da niso odvisni od nobene meščanske stranke in da bodo v štirih letih že postavili svojega državnozbornskega kandidata. Ustanovljati hočejo delavske gospodarske zavode in kreditne banke in organizirati tudi male obrtnike. (A. Kristan zavpije: Zizimbambule!) Nastane hrup in nekateri zahtevajo, da se Kristana vrže ven; seveda se jim, kaj takega ni posrečilo. Govornik nadalje pobija socialno-demokracijo in pripoveduje backom, da socialna-demokracija do sedaj še ni dosegla družega kot kak majhen konsum, nasprotno pa da ima Narodna Delavska Organizacija že velikanskih zaslug za slovensko delavstvo. Mej drugimi je tudi omenil pretezni štrajk ljubljanskih tramvajskih uslužbencev. „Pozabil“ je pa povedati, da so tržaški okoličanski vozniki pod vodstvom „voznika“ Dra. Mandiča štrajkali cele štiri mesece ne da so kaj pridobili in konečno vso svojo blamažo z denarjem pokrili. Govornik tudi ni povedal, da je N. D. O. v Trstu v dveh štrajkih krumirila, nabirala krumirje, a to ne samo za slovenske nego tudi za italijanske trgovske tyrdke. . . . Še letošnje leto se skliče shod delegatov narodnih delavskih organizacij, menda na Bled, kjer se bodo pomenile o delavskih težnjah in kjer bodo — *sestavili svoj program*. V kratkem se ustanovi delavska kreditna banka Trstu in podružnica v Ljubljani. Tako in jednake klobasarje je govoril jokavi govornik in ker mu zborovalci niso hoteli aplavdirati, je pozval,

somišljenike, da zakličejo trikratni „živijo“ na narodno delavsko organizacijo.

Za Knaflcem je govoril sodr. Kocmur, ki je povedal, da so se meščanski krogi se-le sedaj začeli brigati za delavstvo, ko jim morejo služiti v politični borbi, posebno pri volitvah za volilne voličke. Pred splošno in enako volilno pravico se ni nikdo drugi zmenil za delavce nego jedini socialni-demokratje. Očital je N. D. O. da je v zadnjih deželnozborskih volitvah šla v boj za Turka, ki svoje delavce najslabše plača. Za podržavljenje slovenskih šol v Trstu se ni moglo prav ničesar storiti, dokler niso posegli vmes socialni demokratje. Tržaški Slovenci se imajo za hivaliti jednim socialnim demokratom za podržavljenje tržaških slovenskih mestnih šol. Se-le ko so se ti zavzeli za stvar, se je tej tridesetletni tržaški narodni trakulji odstrigla glava. — V liberalnih podrepnikih je začelo kuhati, ker Kocmurjevi argumenti so bili teški, kar na „cente“. Začeli so razgrajati in vpiti: in predsednik mu hoče vzeti besedo. Naši so se postavili in zahtevali prostost besede. Liberalci so se vrgli na sodruga, a so bili kmalu vsi tako zmešani, da niso poznali samih sebe: začeli so se že med seboj pretepavati. Predsednik kliče reditelje, pa jih ni bilo več, ker so že vsi bežali. Ribnikar poskuša vedno govoriti, pa nihakor ne more do besede. Klici: Hribarjev pedentar! Nemske punce pejd plavšat! i. t. d. Mej tem hrupom je Ribnikar povedal, da je pač Dr. Tavčar glasoval proti splošni in enaki volilni pravici, a pravi da N. D. O. za to ni odgovorna. Vpil je še nekaj časa naprej, a ker je nazadnje uvidel, da ga nihče več ne poslušaja, je moral odnehati.

Ko se hrup nekoliko poleže, nastopi tajnik ljubljanske zizibambulske filijalke Škerlj, ki obljubuje, da bode govoril prav stvarno. Zato je res prišel do besede. Govori o Bienerthovi vladi in finančnem načrtu Bilinskega, o bosanski agrarni banki, zahteva, da se srbska meja odpre živini, protestira proti davku na pivo na samee i. t. d. ter je v smislu govora prebral tudi neke resolucije.

Tako je bilo na tem shodu prav zabavno. „Špas“ se je nadaljeval še na cesti, ko so očetu Ribnikarju vpili, da bodo pomaranče ta teden imele zopet bele peške. Mimogred bodi še omenjeno, da je bilo za ta shod pripravljenih 30 orožnikov.

Ljubljana. V Vodmatu se je otvorila koncem maja druga prodajalna „Konsumnega društva za Ljubljano in okolico“. Ker v Vodmatu oziroma v bližini Vodmata stanuje ovilo železničarjev, opozarjamo vse, naj postanejo člani Kons. društva za Ljubljano in okolico ter naj hodijo kupovati vse svoje potrebščine v svojo prodajalno, kjer bodo dobili vse, česar potrebujejo. Pristopnina znaša eno krono, delež pa 20 kron, ki se plača, ali takoj, ali v obrokih. Tovariši! Čemu bi nosili svoje težko prislužene novce sovražnikom, ki nastopajo povsod in vedno proti nam — ko si lahko sami gospodarimo. Zato vsi v „Konsumno društvo za Ljubljano in okolico“.

Šiška. Naznaniti moramo veselo novice, da je namreč „Konsumno društvo za Ljubljano in okolico“ sklenilo okrog 25. junija otvoriti že svojo tretjo prodajalno, in to v Spodnji Šiški. Prostor se je že dobil, in sicer v Favajevi hiši zraven tovarne na testenine. Hvaležni moramo biti „konsumnemu društvu za Ljubljano in okolico“, da je storilo ta sklep. Mi Šiškarji trpimo dovolj od tistih, ki smo jih s svojim denarjem postavili na noge. Sedaj pa si enkrat pomagajmo sami ter sami sebi skladajmo kapitale. Kdor še ni član „Kons. društva za Ljubljano in okolico“, ta naj se *lahko vpiše*. Na delo pa vsi oni, ki jim je mar napredek delavstva tudi na gospodarskem polju.

Uradniška olika dosedaj ni bila znana kakor specialiteta, vsekakor pa so se gospodje v zadnjih letih priučili govoriti z drugimi uslužbenci in organizacija je uže na tem polju pridobila lepih zaslug. Marsikak akademičen neolikanec je prišel končno do prepričanja, da se ljudje pričenjajo tudi še nekoliko nižje nego pri „faliranih lemenatarjih“ in uslužbenci vsaj na tem polju niso imeli povoda se pritoževati. Če znamenja ne varajo, potem se misli s strani uradnikov to razmerje spremeniti, vsaj tako si more človek misliti, ki opazuje čudno početje posameznih uradnikov na ljubljanskem južnem kolo dvoru. Posebno se odlikujeta gosp. oficijal *Potočnik* in pristav *Planinšek*, oba seveda pristna narodnakarja, ki menda ne moreta preboleti, za nju žalostnega dejstva, da na južni železnici ni kalinov, ki bi letati za njima poslušati nesebičnih veleumov Ribnikarjevega kalibra. Kakor sta se ta dva žalostna sinova matere Slovenije še pred kratkim z vso vnemo zavzemala za *vsenemca* Dr. Weifnerja, tako bi danes rada videča vse, kar leze in gre, pod senčnatim frakom Oražnovim. Uslužbenci seveda ne čutijo potrebe preminjati barvo kakor njih predpostavljeni, kjer imajo svoje *prepričanje* in svoj *značaj* in kjer vedo, da je vsa propaganda N. D. O. oslarija, s katero se resen človek ne peča. Zaradi tega grozna jeza!

Nas sicer ta jeza samo veseli, pa biti more samo do gotovih mer, če se pa misli stvar zavleči v službeno razmerje potem seveda smo tudi na razpolago in šlo bo rob za rob. Nastopa, kakor si ga je dne 12. pr. m. dovolil oficijal Potočnik napram sodr. Konopl-u, se ne bomo pri vadili in za danes povemo izobraženemu „Krakovcu“ prav toliko na uho, da bi se v bodoče tak pojav zanj neprijetno maščeval in to brez vseh zaslišanj in zapisnikov. Če gospoda (?) veseli ruska knuta, potem je imel ravno sedaj lepo priliko, da bi se odpeljal s svojim bogom Hribarjem tja v Petrovgrad, kjer je še nekaj prostorov v družbi Azewov.

Sodr. Konobl je star železničar, ki svojo službo opravlja po svoji najboljši vesti, kar potrjujejo vsi njegovi souslužbenci, česar seveda ne moremo trditi o gosp. Potočniku.

Gospodu Planinšk-u pa tudi pri tej priliki svetujemo, da se spominja tistih nauk, ki se jih je v lemenatu učil in ki pravijo da je *človek ne uradnik* ustvarjen po božji podobi.

Gospoda naj blagovolita ta danes vzeti stvar na znanje in upoštevanje, kjer bi nam bilo neljubo segati globlje in na ta način poostrovati položaj. Razameta?! *Rdeča straža.*

Delavske organizacije so v Ljubljani otvorile skupno čitalnico, ker je razporeženih 62 strokovnih, političnih, zabavnih in znanstvenih časnikov. Sodruga železničarje opozarjamo, naj se tudi oni poslužujejo te skupne čitalnice, ki je v Selenburgovih ul. 6/II — zraven glavne pošte!

Strokovno tajništvo v Ljubljani ima sedaj sedež v Selenburgovih ul. 6/II. — Tam je tudi pisarna „Konsumnega društva za Ljubljano in okolico, ter sedež 12 strokovnih organizacij!

DOMAČE VESTI

Pri državnozborskih oziroma občinskih tržaških volitvah v IV. razredu, ki so se vršile dne 13. junija t. l. izmed 16 socialističnih kandidatov v mestu sod. Kermolj in Novak z dvema kandidatoma italijanske narodnosti propala popolnoma. Ostalih dvanajst kandidatov pa je došlo v ožjo volitev s slovenskimi narodnjaki na jedni in z italijanskimi nacionalci na drugi strani.

V okolici so zmagali vsi štirje slovenski narodni kandidati. Ožje volitve se vrše 16. junija.

Kaj vse pozabljivost stri! Sodruga Gorup se vozi vsak dan z Ročola v Trst v službo. Državna železnica mu je v to svrhu podelila temporerno karto. Dogodilo se je 27. maja t. l. da je v naglici, s katero je odhajal od doma pozabil vtakniti ono karto v žep. Kontrolni organ, ki je baje vsega-veden, je takoj zapazil grešnika. Kazen, 60 vinarjev! Državna železnica je toraj bogatejša za celih 60 vin.

Sodruga Gorupu se prav godi, čemu je tako pozabljiv! Ali mi smo mnenja, če se proti vslužbencom tako postopa, čemu se z enako strogostjo ne postopa proti civilnim osebam? Dočim se je ubogega vslužbenca olajšalo za 60 vin, čeravno je vsem kontrolnim organom znano, da ima dotičnik temporerno karto, se mično dopušča, da se vozi ob nedeljah in praznikih na poreški progi zastoj 100—160 oseb. In to le radi tega ker opravlja pri vlakih na tej progi *en sam* sprevodnik službo, kateremu je ob največji spretnosti nemogoče izdati vožne liste vsem potnikom, ki vstopijo na raznih postajah. Če bi drž. žel. na tej progi vsaj ob nedeljah in praznikih pomnožila vlakovno spremno osobe, bi mnogo več zaslužila, kakor s tem, da po nepotrebnem kaznuje svoje lastne vslužbenca, kadar so slučajno tako pozabljivi, kakor je bil sodruga Gorup.

Pa tudi pristav gospod Urbanič naj si malo ogleda to poreško progo, pa bode dobil mnogo bolj koristnega posla, kakor da dela raporte: *»Iz strojnega dimnika so letele iskre!«*. Ali naj morda letijo iz strojnega dimnika, njegovi v »Ekstrablatur« izišli podlistki? *divi.*

Najden dežnik. V železničarskem tajništvu v Delavskem domu, Via Boschetto, je pred tednom dnij nekdo pozabil svoj dežnik. Kdor ga pogreša, naj se oglasi tamkaj.

RAZNE STVARI

Zapravljivost milijonarjev. Igre in razsipnost zahtevata med angleškimi „žlahtniki“ marsikako žrtev. Markiz *Hastings* je imel okolo 25 milijonov kron premoženja, ko je postal polnoleten. Premoženje se mu je, skoraj bi rekel, kar topilo v rokah, kar pa ni čudno, če je plačal samo za enega konja okolo 275.000 kron. Na jednega konja je dobil stavo, ki je znašala 1.440.000 kron, a pri drugem je izgubil 2.000.000 kron, in zopet pri drugih dveh je izgubil 2.000.000 kron. Kvartal sploh ni drugače kot po 2400 kron za eno piko. Eni natakariči je dal palačo v vrednosti 3.800.000 kron. Zjutraj je vzela večasi po 20.000 do 30.000 kron seboj, a o poldan že ni mel beliča v žepu. V sedmih letih je bilo njegovo premoženje pri kraju.

Lord Ailesbury je zapravil svoje veliko premoženje samo „za kratek čas“ in iz žalosti ker se je rodil kot lord, a ne kot voznik. V šestih letih je zapravil svoje premoženje in ni mu ostalo družega, nego en osel in en voz. Njegova želja je bila izpolnjena; postal je voznik.

Koliko družin bi se zamoglo nasititi s tem denarjem, kar ga taki nebodijih-treba zapravijo.

Pozor sodrugi!

Dne 20. junija t. l. se vrši v **Nabrežini** na vrtu restavracije gosp. Frana *Nemca*, slavnost 15-letnega obstanka tamošnje podružnice Splošnega pravovarstvenega in strokovnega društva za Avstrijo.

Uljudno se vabljuje tem potom vse organizacije na mnogobrojno udeležbo te krasne in redke slavnosti.

Zastopani bodo prvi socijalistični govorniki slovenske, italijanske in nemške narodnosti. Svirali bosta dve godbe, in sicer nabrežinska godba in ital. mladniška soc. godba iz Trsta. Korporativno se udeležijo sledeča soc. dem. pevska društva: Pevsko društvo „Ljudski oder“, ital. soc. pevsko društvo in nemško soc. pevsko društvo „Adriaperle“. Veselica se vrši po točno izdelanem programu. Po veselici, prosta zabava in ples na dveh plesiščih obširnega vrta omenjene restavracije. Pri prihodu vlaka s tržaškimi sodrugi, bode iste sprejela na nabrežinskem kolodvoru domača godba sviraje našo krasno delavsko himno, na kar se bode korporativno odkorakalo na veselični prostor.

Vstop k veselici 40 vinarjev, ples komad 10 vinarjev.

Sodrugi iz Trsta pridejo z vlakom št. 76, ki odhaja iz tržaškega južnega kolodvora ob 1. uri in 20 minut popoldne. Za posebni vlak, ki bode pozneje odhajal proti Trstu, preskrbi veselični odbor vse potrebno.

S soc.-dem. pozdravom

Odbor.

Vršili so se sledeči shodi in zborovanja

Dne 30. p. m. smo imeli v gostilni gospe *Müller*, v **Novem mestu**, shod po § 2 k. z., katerega je posetilo prilično lepo število delavcev s proge. K dnevnem redu: Starostno zavarovanje in železničarji, je poročal v lepem in prepričevalnem govoru sodrug *Petrič* v eno urnem govoru. Konečno je pojasnil še pomen ravnokar izvoljenih delavskih odborov, na kar je končal lepi shod, ki bo gotovo obrodil obilo dobrega sadu.

Jesenice, dne 4. junija. Za ta dan je sklicala tukajšnja skupina v gostilno „Pri pošti“, železničarski shod po §. 2. zb. zak. Vdeležba je bila jako lepa in so bile zastopane vse kategorije jeseniških železničarjev. Sodr. *Udovč* je kot sklicatelj otvoril ob 1/2 9 uri zborovanje in naznanil dnevni red in sicer: 1. Starostno zavarovanje in železničarji in 2. Volitev delegatov za konferenco čuvajev dne 13. junija. K prvi točki je podal besedo sodr. *Petriču*, ki je v nemškem in slovenskem jeziku ožigosal vladno predlogo posebno glede nameravanega atentata na ponesrečene železničarje. Splošno pritrjevanje je sledilo njegovim izvajanjem in navzoči so se lahko prepričali, da je le močna organizacija v stanu preprečiti popoln propad železničarjev v obče in ponesrečencev še posebej. Pri drugi točki se je razvila jako zanimiva debata glede sklicane konference čuvajev in sta se konečno določila dva sodruga kot delegata.

V pozni noči je zaključil sodr. *Udovč* lep shod, porabivši priliko, da se poslovil od svojih sodrugov; oditi ima namreč na drugo mesto.

Z velikim ogorčenjem so sledili sodr. njegovim besedam in medklci, ki so padali, bili vse preje, kakor prijetni za ravnateljstvo in za načelnika prožne sekcije, če bi jih bili slišali.

Ljubljana, drž. žel. V soboto, dne 5. t. m. smo imeli v društvenih prostorih shod profesionalistov drž. žel. Vdeležba je bila lepa in so navzoči sledili izvajanju sodr. *Petriča*, ki je poročal o potrebi organizacije v današnjih časih, z največjim zanimanjem. Vsestransko pritrjevanje nam je porok, da je govornik govoril ljudem iz srca. Upamo, da shod ne bo brez uspeha, ter da vstopijo vsi se ne organizirani profesionalisti k organizaciji, v skupni boj za skupno zmago.

Poročilo o železničarskem shodu v Delavškem domu

dne 28. maja t. l.

Kakor smo v zadnji številki našega lista javili, se je dne 28. maja v Delavškem domu vršil velik železničarski shod. Na dnevnem redu so bili tri točke, in sicer: 1. Vladin atentat na poklično zavarovalnico avstrijskih železničarjev; 2. volitev koalicijskega odbora; 3. tržaške deložnorske volitve. Sklicatelj shoda, železničarski tajnik sodr. *Kopač* je pozdravil zborovalce, izrazil veselje, da so se železničarji povabili v tako lepem številu odzvali, ter jih pozval, naj si izvolijo predsedništvo. Izvoljeni so bili jednoglasno predsednikom sodr. *Končnik*, njegovim namestnikom sodr. *Eisner*, zapisnikarjem pa sodr. *Fuk*. K prvi točki dnevnega reda je predsednik podal besedo sodrugu *Kopaču*, ki je izvajal prilično tako-le:

Sklicali smo Vas, železničarji, da protestiramo proti nepravilnosti, proti krivični in kruti vladini nakani, ki Vas hoče v spomin na jubilejno leta našega vladarja, v proslavo njegovega šestdesetletnega vladanja oropati pravic, izvojevanjih v hudih bojih in zjamčenih Vam v obstoječih zakonih. Vlada namerava namreč spremeniti oni zakon, ki Vam danes daje jedino upanje, da v slučaju ponesrečenja v svoji službi ne ostanete na cesti, nego da dobite v zvezi s penzijo, ki Vam pripada, tako rento, da morete vsaj materialno preskrbljeni čakati zadnjega dne svojega življenja. Vlada hoče ta zakon spremeniti tako, da bi postalo Vaše življenje ozirom na velike nevarnosti, katerim ste izpostavljeni dan in noč, naravnost obupno, ker po novem zakonskem načrtu bi bilo izključeno, da bi dosegel kedo kako rento, ako ne dokaže, da je izgubil 2/12 na svoji delavni moči. Kdor ne dokaže tega, po novem načrtu dobi le malo odškodnino. Zavarovanje je že itak zadosti slabo po obstoječem zakonu. Že danes je težko dobiti železničarju rento, ker se mu stavljajo na pot različne zapreke, da ne bi prišel do svojih zjamčenih mu pravic in potem sodnije je treba večkrat prisiliti zavarovalnico, da stori svojo dolžnost, katero je po zakonu obvezana spolniti. Če je v službi smrtno ponesrečeni, njegovi zakonski otroci dobijo le 20 odstotno, nezakonski pa samo 15 odstotno rento. Že v tem se zvali duh tistih ljudij, ki so ta zakon skovali, da služi čim več kapitalizmu. Po novem zavarovalnem zakonskem načrtu bi se uvedle naravnost neverjetne določbe, take, ki bi železničarjem zaničale vsako jamstvo za prihodnost njihovo in tudi njihovih družin. Uvesti se hoče na primer kruta določba, da se ponesrečencu železničarju ne da nikaka renta, ako se mu nezgoda ni pripetila na železniškem teritoriju. Tudi to bi zadostovalo, da se je ponesrečil na poti v službo, da se mu odreče vsaka odškodnina, vsaka renta, ki

mu po danes ozstoječem zakonu še tiče. Mesto bi napredovali, nazadujemo. Dočim drugo moderne države priznajo, da železničar nastopi službo, kadar zapre duri svojega stanovanja, odhajajoč na postajo, naša klerikalno-reakcionarna vlada hoče še to zatreti, kar smo po dolgoletnem boju izvojevali dobrega.

Povedati Vam hočem še drug vzgled. Če kdo v službi zgubi kak prst na roki, se mu po novem zakonskem načrtu namerava dati le majhna odškodnina, toliko približno enkrat za vselej, kolikor ima mesečne plače; če je zgubil dva prsta se mu da za odškodnino dvakratno mesečno plačo in s tem je potem odrajan za vse čase. Rente za tako znatno zgubo ne dobi nikake, ker se izguba delavne moči ne ceni preko 2/12. Najbrezsrčnejši pri tem postopanju je pa to, da se pri eventualni naslednji nesreči prejšnja nesreča prav nič več ne vpošteva. Če je bil kedo za izgubo jednega ali dveh prstov že odškodovan s zneskom jednome-sečne ali dvomesečne plače in kasneje izgubi še jeden ali dva prsta, se mu jih na isti način plača, kakor sta se mu plačala prva dva. Zakonski načrt ne vpošteva tega, da je človek brez treh ali celo štirih prstov na roki postal za delo izdatno manje uporabljiv in se mu brez ozira na to, da si ne more služiti svojega kruha tako z roko, ki ima samo še par prstov, nego si ga je služil preje, ko je roka imela še vseh pet zdravih prstov, odreka vsaka renta. Železničarja se na ta način hoče izpostaviti bedi in nevarnosti, da on s svojo celo družino ostane omagan, osiromašen, kot plen brezsrčnega kapitala.

Toda, še kaj važnejšega imamo povedati v tem zavratnem vladinem zavarovalnem zakonskem načrtu. V smislu § 232 tega bodočega zakona naj bi se renta in penzija ne izplačevale več v njihovih do sedaj v zakonih zjamčenih zneskih. Vsak dobi le toliko rento, v kolikor ista ne presega visokosti penzije. Če bi pa ta renta imela presegati znesek penzije, do katero ima vslužbenec po zakonu pravico, tedaj dobi samo penzijo brez vsake rente. Vživanje penzije in rente skupaj bi bilo tedaj po novem vladinem zavarovalnem načrtu izključeno. To je pravi, mogli bi reči tatinski atentat na uzakonjene pravice Vas, železničarjev. Oboje ste si vendar pridobili z marljivim vplačevanjem predpisanih doneskov. Zavarovalnica Vam mora dati to, kar je Vašega, Vam mora dati od Vas kupljeno rento in če Vam jo namerava vzeti, ni to ni nič drugega nego poskus zavratnega ugrabljenja Vašega denarja. Pa tudi penzija Vam pripada, ker za njo plačujete in ker si jo služite s svojo naporno in nevarno službo. In, kakor sem že preje omenil, vlada, mesto da napreduje v reševanju socialnih vprašanj, gre rakovo pot in hoče pokvariti in vzeti železničarjem se to, kar jim je dal že zakon iz leta 1898. Ta zakon prizna, da je železničarska služba nevarnejša, nego služba marsikaterega drugega proletarca, in zato da železničarjem večje odškodnino za njihovo službo. Novi zakonski načrt, ki naj po mnenju vlade postane zakon, se s početkom leta 1910 uveljavi tudi za uslužbence južne železnice, ker se s 1. januarjem 1910 ustanovi za južne železničarje provizijski fond.

Privatne železnice so se danes dolžne zavarovalnici, 15 milijonov kron na zastalih doneskih. In vlada hoče s tem svojim načrtom prav to doseči, da bi Vi zavarovali železničarji, to svoto odplačali, to je oropati se Vas hoče onih pravic, katere Vam je država zjamčila v svojih zakonih.

Naravnost neverjetno pa je, kako vlada motivira upravičenost svoje nelepe nakane. Pravi, namreč, da železničarjem

ne more pripoznati rente in penzije skupaj, češ da se jim ob tem dvojnem vžitku preveč dobro godi in zaradi tega vsi hrepenijo po nezgodah, se izpostavljajo nalašč nevarnostim, samo zato, da ponesrečijo in da potem dobijo »mastno« rento in penzijo. Železničar se tedaj po mnjenju vlade strašansko veseli nesreče in priredi takoj veselico v svoji družini, v znamenje veselja, če je postal nezmožen za vsako delo, če je zgubil morda obe nogi pod vlakom, ali, se je morda tako poškodoval, da ne bode sploh nikdar več okrevan. Tako nesmisel si upajo pisati oni, ki vodijo takorekoč državne posle, ki so na krmilu vlade in tako nesmisel si državniiki drznejo predlagati državnemu zboru, da jo uzakoni.

Radovedni smo, kaj bi ta gospoda porokla, če bi jej svetovali, naj se pusti potrgati noge ali roke, češ da potem dobijo od zavarovalnice rento in pa še penzijo po vrhu. Tudi če obljublimate milijone, ne bode nikdo tega storil, ker človeško zdravje je neprecenljivo in ni denarja, s katerim bi se ono moglo kupiti, a še manj prodati. Zato pa mi železničarji protestiramo proti takemu vladinemu naltcevanju in bodemo nastopili z vsemi mogočimi sredstvi proti temu zavratnemu ropu uzakonjenih pravic. Z vso odločnostjo moramo izjaviti, da si nikakor ne pustimo prikrajšati to, kar smo si z velikim trudom priborili v dolgoletnem boju in sicer moramo izjaviti vladi ta svoj odločen protest tako glasno, da jej bo zadnelo globoko v ušesih.

Ogledati si moramo nadalje pri tem zares »idealnem« zakonskem načrtu, zastopstvo, kakor naj bi namreč isto bilo v prihodnje sestavljeno. Že dosedaj smo imeli velikanske boje, da smo sploh dobili vsaj podpredsniško mesto. Predsednik je imel, oziroma ima dva glasa. Ker je polovica zastopstva iz vrst železničarjev, druga polovica pa iz vrst železniške uprave, tedaj vedno odloča predsednik s svojima dvema glasovama. Podpredsednika smo dobili le kompromisnim potom. Po novem načrtu pa naj bi v zastopstvu bila le jedna tretjina zavarovanih železničarjev, od ostalih dveh tretjin zastopstva pa naj bi pripala jedna železniški upravi druga pa vladi. Iz tega se pač jasno vidi, da bi bili železničarji vedno v manjšini, ker bi zastopniki železniške uprave, kar je samo po sebi umevno, vedno glasovali s svojimi vladinimi tovariši. Faktično bi bili železničarji brez vsakega zastopstva, in bi bili pri poslovanju zavarovalnice le za figuro. Sestava zavarovalničnega zastopstva je za železničarje takorekoč vitalnega pomena. Zastopstvo ima namreč odločati, jeli je nezgoda, o kateri ima razpravljati, nezgoda v obratu, ali nezgoda v prometu. Za prometne nezgode se bode v prihodnje smatralo vse tiste nezgode, ki so se zgodile tam, kjer ni bilo vprežene nikake lokomotive. Za rento je pa ravno važno vprašanje, če se je nezgoda dogodila v prometu ali pa v obratu. Da bi se to vprašanje reševalo vedno na škodo železniških uslužbencev, za to nam jamči tudi sestava odbora.

Proti tej vladini nakani so protestirali jednoglasno delegatje na občnem zboru Splošnega pravovarstvenega in strokovnega društva, ki se je vršil dne 25. 26. in 27. aprila t. l. Izjavili so kot en mož, da se hočejo upreti z vsemi silami proti nameravanemu tatinskemu napadu na železničarske pravice in so sprejeli enoglasno v tem smislu sestavljeno resolucijo.

(Konec prihodnjic).

Železničarji pozor!

Z dnevnim redom: Železničarji in njih zavarovalnica proti nezgodam, gibanje prožnih delavcev in slučajnosti, se

vrše v tem mesecu sledeči shodi: dne 17. v **Rakeku**, dne 18. v **Logatcu** in dne 19. v **Borovnici**.

Začetek vseh shodov ob 8. uri zvečer.

Tajništvo.

Vršijo se sledeči shodi

Dne 21. junija t. l. se vrši v **Gorici**, na vrtu gostilne Steinfeldske pivovarne (pri Kateriniju) ob 8. uri zvečer javen železničarski shod z dnevnim redom:

1. Protest proti zakonskemu načrtu zavarovalnice proti nezgodam za železničarje.
2. Zemska jednota in njene krajevne skupine na jugu.

Poročata: sodr. Brodecky iz Prage in Kopač iz Trsta.

Vse krajevne skupine v Gorici naj razvijejo živahno agitacijo za ta velepromenben shod.

Dne 22. junija t. l. ob 8. uri zvečer se vrši v **Trstu**, v Delavskem domu, ulica Boschetto 5, javen železničarski shod z dnevnim redom:

Zemska jednota in njene krajevne skupine na jugu.

Poročevalca: sodr. Brodecky iz Prage in Kopač iz Trsta.

Sodrug! vdeležite se polnoštevilno tega važnega shoda.

Vse tržaške krajevne skupine železničarske organizacije vabimo, da razvijejo živahno agitacijo.

Dne 23. junija t. l. ob 8. uri zvečer se vrši v **Trstu**, v Delavskem domu, ulica Boschetto 5, društven shod državno-železniškega osebja z dnevnim redom:

Razmere v železničarskih hišah v ulici Belsguardo.

K polnoštevilni vdeležbi vabi

Odbor.

Zvišanje vožnih doklad vlakovno-spremnega osebja.

Železničarji so jako ogorčeni, ker železniško ministrstvo še vedno zavlačuje izpolnitev danih koncesij. To se je tudi pokazalo pri dobro obiskanem zborovanju vlakovno-spremnega osebja, ki se je vršilo 3. t. m. v hotelu „Union“ z dnevnim redom: Zboljšanje vožnih doklad vlakovno-spremnega osebja.

Poročal je član personalne komisije, sodr. *Wabitsch*, o pogajanjih s železniškim ministrstvom, ter je posebno poudarjal, da je ministrstvo obljubilo eksekutivnemu komiteju že oktobra meseca lanskega leta tri milijone kron v zvišanje urnih doklad vlakovno-spremnemu osebju. Zvišanje vožnih doklad se je izvršilo sedaj na ta način, da se je začasno zvišala vožna doklada omenjemu osebju za 30 odstotkov. (Klici: Zahtevamo enakost!). Ni se pa še izvršila vreditev vožnih doklad, ki jo osebje zahteva, in ktera obstoji v tem, da se vrediti doklada enakomerno za osebje tovornih kakor tudi osebnih vlakov. Ravno iste zahteve stavlja tudi strojevodno osebje. Železniško ministrstvo se izgovarja, da ne zadostujejo trije milijoni kron, ter je vredilo stvar po svoje tako, da ne more nikogar zadovoljiti. (*Burno odobravanje.*) Od železniškega ministrstva nameravano zvi-

šanje je precej manjše, nego sedaj obstoječih „30 odstotkov“. (Razburjenost). Kaj takega železničarji nikakor ne morejo sprejeti. (Živahno odobravanje). Govori se, da ne zadostujejo trije milijoni niti za to, da se daje še za naprej teh 30 odstotkov, ker so bili preračunjeni na nepravi podlagi. Preračunilo se je na podlagi državnega proračuna od leta 1908. dočim je bila urna in kilometerska delavnost leta 1908, mnogo višja. Na takej podlagi se je izvršila razdelitev teh treh milijonov; zato pa vidimo rezultat, da ne pridemo ne samo do 30 odstotnega priboljška, nego da se tudi ne more izvršiti enakomerna razdelitev vožnih doklad. (Klici: bomo videli!) Ne mirujemo, dokler se ne dodá tem trem milijonom izdatna svota. (*Burno odobravanje.*) Zboljšanje vožnih doklad, kakor ga zahteva vlakovno-spremnno osebje, je upravičena in zato je tej zahtevi neobhodno potrebno udovoljiti, tudi v interesu državno-železniškega obrata. Neobhodna potreba izpolnitve te zahteve sili železničarje k najskrajnejšemu vztrajanju. (*Burno odobravanje.*)

Predsednik *Knotek* govori tudi v tem smislu, ter predloži sledečo resolucijo:

„Vlakovno-spremnno osebje odločno protestira proti znižanju že dovoljenih urnih doklad, ter vztraja pri svoji stari zahtevi, katero je celó železniško ministrstvo priznalo za upravičeno in se nadejajo, da se jej vsled tega čimpreje udovolji.“

Resolucija se je enoglasno sprejela. Državnozbornski poslanec *Abram* je jako spretno pobijal sedanjo avstrijsko politiko, naperjeno proti revnemu ljudstvu in je pozival zborovalce, da v svrhu uspešnega boja proti vsem napadom neumorno jačijo svojo organizacijo. Njegovemu govoru je sledil burni aplavz.

Literatura

Razprave VII. zbora jugoslovanske socialne-demokracije. V založbi Delavske Tiskovne Družbe v Ljubljani je izšel zapisnik o razpravah letošnjega strankinega zbora. Lična knjižica obsega 112 strani. Sestavljena je po stenografičnem zapisniku ter podaja v pregledni obliki referate in razprave vseh treh dni, vse sklepe, imenik delegatov in novi pravilnik stranke; dodan je tudi brnski narodnostni program. Knjiga je torej neobhodno potrebna vsakomur, ki hoče poznati strankino življenje, zlasti pa vsakemu sodrugu, ki hoče bodisi tudi v najožjem krogu delovati agitatorično. Z ozirom na obsežnost se lahko pravi, da je cena 60 vinarjev zelo nizka. Vsem sodrugom, ki se zanimajo za notranje delo in za razvoj stranke, priporočamo zapisnik najtoplejše. Naroča se pri Delavski Tiskovni Družbi, Ljubljana, Dunajska cesta 20.

Iz „Delavske tiskovne družbe v Ljubljani se nam piše: V zalogi naše družbe imamo že vse polno brošur, ki pouče vsakogar o socializmu, klerikalizmu, o narodnostnem vprašanju itd. Železničarji bi morali biti čili odjemalci vseh teh brošur. Zato opozarjamo vnovič, naj se sodrug železničarji bolj pogosto obračajo na Del. tisk. družbo v Ljubljano, ki jim bo vedno prekrbela po ceni dobrega berila. V krajih kot je Celje, Trst, Gorica imamo svoje kolporterje, ki bodo tudi radi postregli z vsemi našimi brošurami. Imena kolporterjev se izvedó povsod pri organizaciji! — Želeti bi bilo dalje, da bi se tudi več železničarjev oglasilo za člane „delavske tiskovne družbe v Ljubljani“. Pristop 1 K — delež 25 kron. Sedež „Delavske tiskovne družbe v Ljubljani“ je v Selenburgovih ul. 6 II.

Nabiralci podpisov za peticijo, pozor!

Oni železničarji, ki so bili od centrale po-
verjeni, ali so prevzeli svojevoljno nalogo, na-
birati med svojimi tovariši podpise za peticijo
avstrijskih državnih železničarjev, glede so-
cialnega zavarovanja, so prošeni, da se požu-
rijo, podpise čimpreje skupijo jih pošljejo takoj
centrali, da jih pripravi za predložitev državni
zbornici.

Organizirani železničarji ljubljanski

sklicujejo

za nedeljo, dne 20. junija t. l.

ob 10. uri dopoldne

v vrt „Narodnega doma“ v Ljubljani

velik

protesten shod

z dnevnim redom:

1. Nameravan atentat na žepe po-
nesrečenih železničarjev in
2. Splošna draginja in novi davki.

Ljubljanski železničarji i železničarji
drugih slovenskih krajev, vdeležite se
tega velevažnega shoda vsi do zadnjega!
Pokažite z veliko udeležbo, da ne dovo-
liti izvršiti vladinih nakan in da ste pri-
pravljeni na vse.

Dalo se Vam je najrazličnejših zausnic,
katere ste potrpežljivo prenašali, sedaj pa
je dosegla tudi Vaša potrpežljivost svoj
višek in ost bo treba obrniti.

Prihitite vsi iz širne domovine, v ko-
likor Vam to služba dopušča, v Ljubljano,
in pokažite, da je na Slovenskem še mož,
ki bodo, akoravno brez zastopstva v dr-
žavni zbornici, vedeli in znali varovati
svoje interese v prid samim sebi, kakor
svojim naslednikom.

Vsi do zadnjega v Ljubljano!

Eksekutiva ljubljanskih železničarjev.

Dne 20. junija t. l. ob 1/2 10 uri
predp. se vrši v Ljubljani, v Narodnem
domu, protestni shod s sledečim dnevnim
redom;

1. Socialno zavarovanje v avstrijski
zbornici in stališče železničarjev; poroča
Josip Kopač iz Trsta;

2. Raznoterosti.

Na ta shod sta povabljeni tudi so-
dr. Schacherl z Graca in Ebin Kristan iz
Ljubljane.

Železničarji pridite vsi.

Listnica upravištva!

Cenjeni sodrugi!

V svrhu hitrejšega izvrševanja administra-
tivnih poslov naj cenjeni funkcionarji krajevnih
skupin blagovolijo vpoštevati sledeča navodila,
se natanjko po njih ravnati in nam s tem olaj-
ševati preobilno delo.

Vse dopise, tičeče se administrativnih po-
slov glede listov „ZELEZNIČAR-JA“, „EISEN-
BAHNER-JA“ ali „KOLEJARZ-A“ in naj ti do-
pisi obsežajo naročitve, reklamacije, naznanila
o premenitvi stanovanj, denarne pošiljatve bo-
disikoje vrste i. t. d., je pošiljati centrali na
DUNAJU V. Zentagasse 5 ne pa v TRST. Ravno
tako je naročati pri centrali, tudi vse tiskovine in
druga pomožna sredstva, potrebna v obče-
vanju s centralo.

Pri sprejemanju novih članov se imajo sta-
novske pole, namenjene za centralo, le-tej tako-
poslati in pri prihodnjem obračunu tudi obra-
čunati. Tako bodo na novo vstopili člani list
preje dobili in bodo reklamacije izostale.

Na stanovskih polah, ki se pošlejo cen-
trali, je tudi zabeležiti, jeli naj se list po-
šilja v „paketu“ ali pa „posebej“.

Naročitev listov za pošiljatve v paketu
ima dospeti v naše roke najkasneje do 9. in
do 19. vsakega meseca.

Če je član prestopil iz jedne skupine v
drugo, se ima vselej naznaniti tudi prejšnja
skupina kakor tudi članova številka, ki jo je
imel v tej skupini. — V slučaju prestopa iz
bratske organizacije pa je poslati tudi staro
člansko knjižico.

Objednem opozarjamo blagajničarje kra-
jevnih skupin nato, da je pošiljatev listov v pa-
ketu kot tako zaračunati le tedaj z 32 vinarji,
ako je v paketu najmanj ali

56 izvodov „Železničarja“

32 „ „Eisenbahner-ja“ ali

36 „ „Kolejarz-a.“

Vse pošiljatve, ki vsebujejo manj listov, je
zaračunati s 36 vinarji, in sicer tudi tedaj,
ako se je poslalo pod jednim samim ovitkom,
ker se na poštini more prihraniti le pri gorij
omenjenem številu izvodov.

Administracija „Der Eisenbahner“:

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Kopač.
Tiska Dragutin Priora v Kopru.

PREDNAZNANILLO.

Organizirani železničarji v Ljubljani
priredē
početkom meseca avgusta v ljubljanski kolici

Veliko gozdno veselico

na kar opozarjajo vse druge organizacije.

Natančni vsporē objavimo v eni pri-
hodnjih številkih.

Eksekutiva ljubljanskih
železničarjev.

Kavarna UNIONE - Trst

Ulica Caserma in ulica Torre Bianca

— Napitnina je odpravljena. —

Velika zbirka političnih in leposlovnih revij
— in časnikov v vseh jezikih. —

Splošno pravovarstveno in strokovno društvo

KRAJEVNA SKUPINA NABREŽINA

Sodrugi!

20. junija t. l. je poteklo 15 let, odkar se
je v Nabrežini ustanovila kr. skupina gori ome-
njenega društva, ki je vedno hrabro zastopalo
interese delavskega razreda.

Da se na dostojen način spominjamo za
železničarje in splošno delavstvo velevažnega tre-
notka, priredi vodstvo krajevne skupine

VELIKO VRTNO VESELICO

na prostornem

VRTU GOSPODA NEMCA

— V NABREŽINI —

z godbo, petjem, šaljivo pošto in plesom.

Svira Nabrežinska godba: pojo pa trije pevski
zbori in sicer

— slovenski, italijanski in nemški —

— Začetek veselice ob 3. pop. —

ODHOD IZ TRSTA OB 1. URI POP.

Vstopnina znaša 40 vin. za osebo; otroci so vstopnine prosti.

Na obilo vdeležbo vabi

ODBOR.

PRIPOROČILO

Sodrugom, ki prihajajo v Ljubljano
se priporoča

Restavracija „INTERNATIONAL“

ob Resljevi cesti št. 22

v neposredni bližini južnega kolodvora

Vedno sveže pivo, dobra dolenska vina,
kakor tudi gorka in mrzla kuhinja

Na razpolago je lep senčnat vrt s kegljiščem
in vsi slovenski ter nemški in italijanski de-
lavski listi.

Na prijazen poset vabi

Marija Petrič
restavratorka

Železničarji!

Zahtevajte v vseh
gostilnah, kavarnah in
brivnicah strankine
liste kakor: Rdeči Pra-
por, Delavski list in Že-
lezničar.